

Communicantes in 2018

Voornaamste activiteiten

De stichting Communicantes wil zich bij haar activiteiten meer gaan richten op vrede, verzoening en dialoog. Dit veranderingsproces begonnen we in 2016. Met Pax Christi International voerden we wederzijds verrijkende gesprekken.

Door zelf aan gesprekken en dialogen deel te nemen en deze te promoten hopen we meer inzicht te krijgen in onze christelijke roeping in het pluralistische Europa, en dit op een inspirerend, theoretisch en praktisch niveau. We hopen dan tot een beter begrip te komen van wat het betekent om christen en Europeaan te zijn.

In 2018 hebben Communicantes en Pax Christi International hun onderzoek geïntensiveerd door samenwerking aan te gaan met twee Poolse partners. Dit zijn de katholieke organisatie van leken-intellectuelen Klub Inteligencji Katolickiej en de katholieke uitgeverij, tijdschrift en netwerk Więż.

Samen hebben we een programma ontwikkeld dat in 2019 wordt uitgerold onder de naam 'Voices of moderation'. Daarbij staat de katholieke sociale leer centraal als een impuls om deel te nemen aan de maatschappelijke dialoog in Midden- en Oost-Europa.

Verzoenende stemmen

Het programma 'Voices of moderation' gaat er van uit dat de rooms-katholieke kerk niet langer een dominante stem is in de samenleving. Op haar best is ze een invloedrijke minderheid die probeert haar relevante religieuze, filosofische en politieke inzichten in de samenleving in te brengen. De vraag is dan: hoe kan de kerk het beste bijdragen aan het welzijn van de samenleving?

Het gaat daarbij om een belangrijke en delicate problematiek, die de kerk in Midden- en Oost-Europa en in West-Europa met elkaar verbindt. Het is een kwestie met een brede, Europese dimensie.

Het versterken van het religieus geïnspireerde maatschappelijke middenveld is een van de mogelijke antwoorden op bovenstaande vraag. Gaan we die kant op, dan moeten we tenminste drie verschillende problemen aanpakken.

Allereerst moeten we erkennen dat de dialoog in de Midden- en Oost-Europese civiele samenleving in het algemeen zwak is. Die zwakte is echter evenzeer aanwezig in de door het geloof geïnspireerde *civil society*. Daarom ook moeten we onderzoeken hoe we het dialoogpotentieel kunnen verhogen.

Ten tweede, de katholieke sociale leer die door paus Johannes Paulus II werd samengesmeed tot onderzoeksinstrument, morele gids en methode van dialoog, wordt vaak verwaarloosd. Het is dan ook noodzakelijk om het bewustzijn omtrent de kracht van de katholieke sociale leer te vergroten.

Ten derde, op geloof gebaseerde maatschappelijke organisaties (net zoals de kerk in het algemeen en de gelovigen in het bijzonder) missen een duidelijke, consistente, realistische en relevante taal die de fundamentele richtlijnen en waarden van de katholieke sociale leer op een overtuigende, inspirerende en aantrekkelijke manier kan overbrengen. Dit wordt gevoeld in de Centraal- en Oost-Europese regio, en daarbuiten.

De gulden middenweg

Waar het aankomt op eigentijdse samenlevingsvraagstukken geloven wij dat *het midden* de natuurlijke omgeving van de kerk is. Daarom moeten we zien te verhelderen hoe de kerk die plek op een authentieke en overtuigende manier kan bewonen.

Om te beginnen willen we nagaan hoe centrale concepten van de katholieke sociale leer in de praktijk kunnen worden toegepast en besproken, dat wil zeggen, op het zogenaamde *grass-roots* niveau. Door de dia-

loog aan te gaan over bijvoorbeeld menselijke waardigheid, goed individualisme (solidariteit), gelijkheid en respect (gerechtigheid), willen we het zelfbewustzijn en het zelfvertrouwen van het kerkelijk geëngageerde maatschappelijk middenveld in de maatschappelijk dialoog vergroten.

We doen dit door experts en praktijkmensen uit Centraal-, Oost- en West-Europa samen te brengen.

Een eerste workshop wordt georganiseerd in oktober 2019 in Warschau. Idealerweise wordt deze workshop de hoeksteen van drie opeenvolgende regionale bijeenkomsten, waar de uitkomsten van dit eerste seminar met concrete ervaringen en inzichten worden uitgebreid en verbeterd: Visigrad-landen (2020); voormalige Sovjet-Unie plus Polen (2021); Balkan (2022).

Andere activiteiten

Door het uitnodigen van sprekers met een goede kennis van Midden- en Oost-Europa wil Communicantes in 2018 en 2019 inspirerende bronnen van Europa onderzoeken.

We begonnen op 10 oktober 2018 in Den Haag met de controversiële Frank Furedi. De Brits-Hongaarse hoogleraar sociologie bepleitte toen een onbevooroordeelde politieke discussie over de toekomst van Europa – wat goed is. Enigszins verrassend nam hij echter de Hongaarse premier Viktor Orban als zijn *cause célèbre*.

Na onze workshop in april 2015 over de kerken en de oorlog in Oekraïne organiseerden Communicantes en het Instituut voor Oosters Christendom de workshop *Verzoening – What's in a Word?* met theologen en vredesactivisten uit Oekraïne, Zuid-Afrika en Nederland in 2017.

Een vervolgbijeenkomst vond plaats in Kyiv op 4-6 juli 2018 onder de titel *Peace?*

Conferenties en bijeenkomsten

Frans Hoppenbrouwers van Communicantes nam deel en heeft bijgedragen aan verschillende workshops en conferenties in binnen- en buitenland. Bijvoorbeeld:

- Conference *Civic Actors in Conflict IV*, Bratislava, Slowakije, 26-27 april.
- 101. Deutschen Katholikentag *Suche Frieden*, Münster, Duitsland, 11-12 mei.
- International INASEC conference *Gulag Legacy: History, Memory and the Sacred in Post-Soviet Russia*, Amsterdam, Nederland, 8-9 juni.
- *Peace?*, international workshop, Kyiv, Oekraïne, 4-6 juli.
- A European Society of Women in Theological Research regional conference *Empowering Women in Conflict*, Lviv, Oekraïne, 26 augustus-1 september.
- The 11th Gniezno Convention *Europe Land of the Free. The Inspirational Power of Christianity*, Gniezno, Polen, 21-23 september.
- The 22th International Renovabis Conference *Erinnerung und Aufbruch – Wege zur Versöhnung in Europa*, Berlijn, Duitsland, 25-27 september.

Publicaties

- 'De Oekraïense crisis en de kerken van Oekraïne', in *Pax Christi Vlaanderen vzw Koerier Dossier* (2018) 3, p. 9-11.
- met A. Brüning, 'De rooms-katholieke kerk in Oost-Europa in relatie met de orthodoxie', in *Handboek Oosters Christendom*, H. Teule and A. Brüning red., Leuven 2018, p. 504-515.

Deze en vele andere publicaties vindt u [op onze website](#)

**Communicantes is voor haar werk
afhankelijk van giften.
Uw steun hebben wij nodig.
Communicantes is een
Algemeen Nut Beogende
Instelling (ANBI).
IBAN NL58INGB0002257912**
